

Belediye Şirketlerinin Kamu Borçlarından Doğan Sorumluluklar

UYARI: Makale'nin tamamına, sitemize üye girişi yaptıktan sonra ulaşabilirsiniz. Siteye üye değilseniz, lütfen ÜYE OL butonuna tıklayarak üye olunuz. Üyelik esnasında, girilen bilgilerin şüpheli olması halinde, üyeliğiniz silinecektir.

BELEDİYE ŞİRKETLERİNİN KAMU BORÇLARINDAN DOĞAN SORUMLULUKLAR

Mehmet KOYUNCU

İçişleri Bakanlığı Kontrolörü

1. Giriş

Belediyeler tarafından kurulan belediye şirketlerinin ayrı tüzel kişiliği bulunmakta ve Türk Ticaret Kanunu hükümlerine tabi olması hasebiyle belediye şirketlerinin de ticaret siciline, vergi mükellefiyetine ve Sosyal Güvenlik Kurumu'na kayıt olma zorunluluğu bulunmaktadır. Dolayısıyla şirketin gerçekleştirmiş olduğu iş veya işlemlerden dolayı kurumlar vergisi, katma değer vergisi ve SGK prim borcu doğacak, oluşacak olan bu kamu borçları 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanununun 1 inci maddesi gereğince anılan kanun hükümlerine göre takip ve tahsil edilecektir. Bu yazıda, kamu borçlarından dolayı belediye şirketi ortak ve yöneticilerinin sorumlulukları, limited şirket ve anonim şirket olarak ikili bir ayırımı tabi tutularak değerlendirilecektir.

2. Limited Şirket Ortak ve Yöneticilerinin Sorumlulukları

6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu'nda limited şirketin zorunlu organlarının genel kurul ve müdürler kurulu olduğu belirtilmiştir. Tüm paylarına belediyelerin sahip olduğu şirketlerin genel kurulu, 5393 sayılı Belediye Kanunu'nun 38 inci maddesine göre belediyeyi temsille yetkili organın belediye başkanı olmasından dolayı, şirketin genel kurulu olarak

görevli ve sorumlu kişi de belediye başkanı olacaktır. Müdürler kurulu ise şirket esas sözleşmesi veya genel kurulca belirlenecek olan gerçek veya tüzel kişi/kişilerden oluşacak, yönetici sıfatıyla sorumlu tutulacaktır.

Bilindiği üzere kamu borçları şirket tüzel kişiliği adına tahakkuk etmektedir. İdareler borçlara ilişkin bildirim veya tebliğleri şirket adına yapmakta ve şirketten tahsil etmektedirler. Ancak şirketten tahsil edilemeyen bu alacaklardan dolayı şirket ortak ve yöneticilerinin mal varlıkları ile sorumluluğu bulunmaktadır. 6183 sayılı Kanununun 35 inci maddesinde limited şirket ortaklarının, şirketten tamamen veya kısmen tahsil edilemeyen veya tahsil edilemeyeceği anlaşılan amme alacağından sermaye hisseleri oranında doğrudan doğruya sorumlu olacakları; yine 6183 sayılı Kanunun mükerrer 35 inci maddesi ile 213 sayılı Vergi Usul Kanunu'nun 10 uncu maddelerinde şirket yöneticilerinin de ortaklar ile müteselsil sorumlu oldukları; 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu'nun 88 inci maddesinde şirket ortak ve yöneticilerinin sigorta primleri ile diğer alacaklardan şirket ortak ve yöneticilerinin birlikte ve müteselsil sorumlu oldukları belirtilmiştir.

Kamu alacaklarının takip ve tahsilat işlemleri, 6183 sayılı Kanuna göre yapılmakta olduğundan ilgili kanun hükümlerine göre limited şirket ortakları sermaye miktarları ile değil sermaye oranı nispetinde kamu borcundan sorumlu tutulacaktır. Uygulamada genellikle belediye şirketlerinin yüzde yüz pay sahibi, belediye tüzel kişiliğidir. Örneğin ellibin TL sermayeli belediye şirketine yüzbin TL kamu borcu tahakkuk ettiğinde, yüzde yüz oranında pay sahibi de belediye olduğunda belediye yüzbin TL vergi borcunun tamamından ortaklık sıfatı ile sorumlu tutulacaktır. Yine daha evvel değinildiği gibi şirket yöneticileri de yüzbin TL olan kamu borcundan şahsi malvarlığıyla belediye tüzel kişiliği ile müteselsil sorumlu olacaktır.

Ayrıca şirketten tahsil edilemeyen kamu alacağının ikinci sıra olarak kanuni temsilcinin malvarlığı hakkında takibat yapılacak gibi bir zorunluluk yoktur. 11.12.2018 tarih ve E.2013/1, K.2018/1 sayılı Danıştay İçtihadı Birleştirme Kurulu Kararında limited şirketten tahsil imkanı bulunmayan kamu borcunun takibatında kanuni temsilci ile ortak arasında bir öncelik sıralaması bulunmadığı belirtilmiştir. Dolayısıyla ortağın veya yönetim kurulu üyeleri/müdürün herhangi birinin veya her ikisinin de malvarlığı hakkında işlem yapmak tamamen alacaklı kurumun inisiyatifindedir.

3. Anonim Şirket Ortak ve Yöneticilerinin Sorumlulukları

Anonim şirket; 6102 sayılı Kanunda sermayesi belirli ve paylara bölünmüş olan, borçlarından dolayı yalnız malvarlığıyla sorumlu bulunan şirket olarak tanımlanmıştır.

Kanunun aynı maddesi olan 329 uncu maddede pay sahiplerinin sadece taahhüt etmiş oldukları sermaye payları ile ve şirkete karşı sorumlu oldukları belirtilmiştir. Madde hükmünden anlaşılır; anonim şirketin özel veya kamu sektörüne olan borçları ayırt edilmeksizin şirket ortaklarının yalnızca koymayı taahhüt ettikleri sermaye miktarı ile şirkete karşı sorumluluğu bulunmaktadır. Örneğin belediyenin yüzde yüz pay sahibi olduğu ve yüzbin TL sermayeli anonim şirketin ikiyüzbin TL takibe konu kamu borcu olması durumunda belediye idaresinin de sorumluluğu yüzbin TL kadar olacaktır. Belediyenin taahhüt ettiği sermayenin tamamını şirkete ödemiş olduğu düşünülürken belediyenin yalnızca şirketteki hisseleri takibe konu olacak, ayrıca belediye idaresine herhangi bir takibat işlemi yapılamayacaktır. Belediyenin taahhüt ettiği sermaye payını ödemediği durumda dahi yine belediye idaresine herhangi bir takibat işlemi yapılamayacaktır. Zira; belediyenin sorumluluğu yalnızca şirkete karşıdır, alacaklı durumunda olan kamu idarelerine karşı sorumluluğu bulunmamaktadır.

6102 sayılı Kanunun 359 uncu maddesinde yönetim kurulunun esas sözleşme veya genel kurul tarafından seçilmiş bir veya daha fazla kişiden oluşacağı, aynı Kanunun 365 inci maddesinde şirketin yönetim kurulu tarafından yönetilerek temsil olunacağı belirtilmiştir. Anonim şirket yönetim kurulu üyelerinin kamu borçlarından sorumluluğu ise limited şirkette olduğu gibi, 6183 sayılı Kanunun mükerrer 35 inci maddesi, 213 sayılı Vergi Usul Kanunu'nun 10 uncu maddesi ile 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu'nun 88 inci maddesinde düzenlenmiştir. Amme alacağının şirketin mal varlığından kısmen veya tamamen tahsil edilememesi veya tahsil edilemeyeceğinin anlaşılması halinde, kanuni temsilciler şirketin ödenmemiş tüm borçlarından müşterek ve müteselsilen sorumludurlar. Ortaklar hakkında verdiğimiz örnekte ikiyüzbin TL kamu borcundan ortaklar taahhüt ettikleri sermaye miktarı olan yüzbin TL miktarında şirkete karşı sorumlu iken, yönetim kurulu üyeleri kamu borcunun tamamı olan ikiyüzbin TL miktarında sorumludur. Yönetim kurulu üyelerinin sorumluluğunda dikkat edilmesi gereken diğer bir önemli bir husus, 6102 sayılı Kanunun 370 inci maddesinde belirtildiği üzere temsil yetkisi murahhas üyeye devredilebilecektir. Şirketin temsil yetkisinin murahhas üye veya üyeler ile, şirkette pay sahibi olmayan sorumlu müdürlere bırakılmış ise, takip ve tahsil işlemleri bu kişilere karşı yapılır, diğer yönetim kurulu üyelerine karşı takip yapılmaz.

Telefon: +90 (312) 473 84 23

E-Posta: mts@mevzuattakip.com.tr

Adres: Çetin Emeç Bulvarı Hürriyet Cad. No: 2/12 Çankaya ANKARA